

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Enhed: Retsstillingsenheden/Juridisk Enhed
Sagsbeh.: SUMCVA
Sags nr.: 1113172
Dok. Nr.: 731430
Dato: 12. januar 2012

Overvejelser om retlig regulering af behandlingsmuligheder for varigt inhabile, som afviser at lade sig behandle

Kort om sagen

Der findes ikke regler i dansk ret, der hjemler adgang til anvendelse af tvang i forbindelse med sundhedsfaglig behandling af demente, patienter med nedsat psykisk funktionsevne, svært retarderede og udviklingshæmmede, samt kronisk eller langvarigt alvorligt sindslidende, der har et aktuelt (men ikke øjeblikkeligt/livstruende) behandlingsbehov. Hvis en sådan varigt inhabil patient i ord eller handling er i stand til at tilkendegive, at vedkommende ikke vil behandles, er der uanset eventuelt samtykke fra værge eller pårørende ikke hjemmel til at gennemføre selv simpel behandling af en lidelse (f.eks. øjendrypning, blodprøvetagning og indtagelse af hjerte- og epilepsimedicin). Sundhedspersonalet kan naturligvis vedholdende forsøge at opnå samtykke fra patienten, men er der stadig en artikulert modstand fra patienten, må man fortsat afstå fra at behandle. Denne retstilstand kan medføre, at i forvejen svage patienter uforvarende påfører sig selv unødigt lidelse, som ofte nemt og måske endda smerte- og bivirkningsfrit ville kunne undgås.

Proces

I brev af 6. juni 2011 har LEV, FOA, Alzheimerforeningen, Socialpædagogernes Landsforbund samt Lægeforeningen anmodet den tidligere minister om et møde med henblik på at drøfte, hvorledes varigt inhabile patienter, som i ord eller handling modsætter sig behandling, sikres den nødvendige omsorg og behandling, hvilket forudsætter en lovændring. Lægeforeningen har således taget initiativ til at oprette en arbejdsgruppe, som skal vurdere, hvorledes reglerne om tvangsbehandling mest hensigtsmæssigt kan ændres. Den tidligere minister har som svar herpå meddelt organisationerne, at et sådant møde bør finde sted, når ministeriet har modtaget Det Etske Råds udtalelse og med Rådets formands deltagelse.

Ved udtalelse og pressemeddelelse af 26. oktober 2011 har Det Etske Råd på den tidligere ministers anmodning – i øvrigt i forståelse med de sundhedspolitiske ordførere for samtlige partier i det afgående Folketing – forholdt sig til problemstillingen som nærmere beskrevet i et af ministeriet udarbejdet notat. Det bemærkes, at rådet bakker op om ministeriets overvejelser.

Astrid Krag har afholdt møde med de berørte fag- og patientorganisationer den 12. december 2011. Problemstillingen blev umiddelbart herefter drøftet på ny i ordførerkredsen, hvor det blev besluttet at lade sagen overgå til drøftelse i grupperne. Problemstillingen skal herefter tages op i ordførerkredsen igen.

Beskrivelse

Problemstillingen har eksisteret siden vedtagelsen af reglerne om informeret samtykke i lov om patienters retsstilling (nu sundhedsloven). Ministeriet har dog gennem de seneste år og i særdeleshed hen over sommeren 2010 efter TV2 Nyhedernes fokus på ældreplejen modtaget henvendelser fra borgere, kommunalpolitikere, sundhedspersoner og myndigheder, hvori der gives udtryk for frustration over, at varigt inhabile patienter, der har et aktuelt (men ikke øjeblikkeligt og/eller livstruende) behandlingsbehov, ikke kan blive behandlet, når patienten på grund af manglende indsigt i egen helbredstilstand i ord eller handling ytrer modstand herimod. Samtidig risikerer sundhedspersonen at pådrage sig et ansvar, hvis der alligevel – og alene af hensyn til patientens helbred – iværksættes behandling. En eventuel lovændring vil som udgangspunkt ikke have økonomiske konsekvenser for stat, regioner eller kommuner.